

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3281/2019. (XI. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.244/2017/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Meta-Szintézis Vegyipari Technológiai Fejlesztő, Környezetvédelmi Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Garai Géza) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló egyedi ügyben (a továbbiakban: alapper) megállapított tényállás szerint az indítványozó, az alapper felperese az alperesi gazdasági társasággal (a továbbiakban: alperes) együttműködést folytatott pácléfeldolgozási technológiák kidolgozása körében, amivel az volt a céljuk, hogy rövid időn belül szabadalmaztatható és jelentős bevételnövekedést eredményező műszaki megoldást dolgozzanak ki. 2001-ben együttműködési megállapodást kötöttek, és az együttműködés eredményeképpen két pácléfeldolgozási technológiát fejlesztettek ki. A felek szakmai kapcsolata időközben megromlott, ezért a viták rendezése érdekében 2005. november 18-án megállapodást kötöttek, amellyel felváltották a 2001-es megállapodást. Az új megállapodás értelmében az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy különböző kifizetéseket teljesít az indítványozó részére annak ellentételezéseként, hogy az általa használt technológiák kidolgozásában az indítványozó szerepet vállalt. A megállapodás egyebek között azt tartalmazta, hogy az alperes együttműködési díj fizetését vállalja az indítványozó részére, melynek fizetése 2006. január 1-jével kezdődik, és a technológiák használati idejéig, de legfeljebb 2021. április 30-ig tart. Az alperes a megállapodásban meghatározott egyes díjakat megfizette az indítványozó részére, azonban a havonta fizetendő együttműködési díj fizetését 2010 májusától kezdődően megtagadta arra hivatkozással, hogy többé már nem alkalmaz olyan technológiát, amelynek kidolgozásában az indítványozónak szerepe volt.
- [3] Az indítványozó az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban többször módosított keresetében elsődlegesen az elmaradt havi együttműködési díj, másodlagosan 46 200 000 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelésének alapja az volt, hogy a megállapodás értelmében az együttműködési díjat az alperes nemcsak akkor köteles fizetni, ha ő maga alkalmazza a közösen kidolgozott technológiákat, hanem akkor is, ha olyan harmadik személy, amelynek részére az alperes bocsátotta rendelkezésre a kérdéses technológiát. Az indítványozó állítása szerint két vállalat a díjfizetés megtagadását követően is alkalmazta a közösen kidolgozott technológiákat, ezért az alperest továbbra is terheli a díjfizetés kötelezettsége.
- [4] Az elsőfokú perben a Fővárosi Törvényszék járt el, amely az indítványozó keresetét elutasította. A törvényszék a jogvita megítélése szempontjából jelentős kérdésnek tartotta egyebek között azt, hogy az indítványozó által megjelölt technológiák eltérnek-e attól, amit az alperes a technológiaváltást követően alkalmazott, ennek megválaszolása ugyanis elengedhetetlen annak megállapításához, hogy az indítványozó és az alperes által közösen kidolgozott technológiák használatban vannak-e még. A Fővárosi Törvényszék ezt különleges szakértelmet igénylő kérdésnek ítélte, ezért szakértőt rendelt ki. A szakértő arra a következtetésre jutott, hogy mind az alperes üzemeiben, mind azon harmadik személyek üzemeiben, amelyeknek az alperes rendelkezésére bocsátotta a kérdéses technológiákat, a közösen kidolgozott technológiáktól eltérő technológiákat alkalmaztak. Erre alapozva a törvényszék megállapította, hogy a megállapodásban kikötött felhasználási díj jellegű együttműködési díj fizetésére az alperes nem köteles, a fizetést jogszerűen tagadta meg.
- [5] Az indítványozó fellebbezett az elsőfokú döntéssel szemben, a Fővárosi Ítéltábla azonban csupán a perköltség tekintetében módosította azt, egyebekben helybenhagyta.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, a Kúria azonban hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet. Az indítványozó a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új

határozat hozatalát, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Kérelmét arra alapította, hogy a bíróságok tévesen értelmezték a megállapodást és döntésük nem áll összefüggésben a felek akaratával. A bizonyítási terhet a törvényszék helytelenül határozta meg, az alperesnek ugyanis bizonyítania kellett volna, hogy a megállapodás szerinti díjfizetési kötelezettségének eleget tett. A törvényszék egy 2014-es tárgyalási napon úgy rendelkezett, hogy később, végzésben tájékoztatja a feleket a bizonyítási kötelezettségről, ez azonban nem történt meg, pedig ha a törvényszék előzetesen tisztázza a jogkérdéseket és azokban állást foglal, úgy a szakértő kirendelésére nem lett volna szükség. A szakértő kirendelését végső soron a törvényszék erőltette. Az indítványozó a szakértő véleményére részletes észrevételt tett, de a törvényszék azokra nem volt tekintettel, továbbá a törvényszék kérdésére a szakértő nem adott érdemi választ, az indítványozó által igénybe vett szakértő tanú álláspontjának elvetését pedig nem indokolta meg. A Kúria nem fogadta el a felülvizsgálatot kérő indítványozó érvelését, mert álláspontja szerint az irányadó eljárásjogi szabályok alapján az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy az együttműködés keretében mely technológiák kidolgozása történt meg, ezt azonban az alperes kötelezettségévé kívánta tenni. Emellett az indítványozó nem tudta bizonyítani azt sem, hogy a közösen kidolgozott technológiákat az alperes, illetve harmadik személyek üzemében alkalmazzák még. A megállapodásban a „technológiák használati idejéig” fordulatból egyértelműen kitűnik a feleknek az a szándéka, hogy a díjfizetési kötelezettség addig tart, amíg a kérdéses technológiákat, amelyek kidolgozásában az indítványozó szerepet vállalt, az alperes üzemében, illetve az alperes által közvetítetten más üzemekben alkalmazzák. Az elsőfokú bíróság helyesen ítélte úgy, hogy az ügyet szakértő bevonásával lehetett megnyugtatóan elbírálni, és ehhez a megfelelő kompetenciával rendelkező szakértőt rendelte ki.

- [7] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal támadta a Kúria ítéletét a Fővárosi Ítéltábla, valamint a Fővárosi Törvényszék ítéleteire kiterjedően. Panaszát az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére alapította.
- [8] Az Alkotmánybíróság főtákarának felhívására hiánypótlással kiegészített panasz a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jogra alapított részében jelentős mértékben az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkéről szóló kézikönyvben kifejtettekre támaszkodott. Az indítványozó szerint a hatékony bírósági jogvédelemhez való joga sérült az eljárások során, mert a szakértő kirendelésére szükségtelenül került sor, továbbá az indítványozó által előadottakat nem vizsgálták. A szakértői vélemény megalapozásához az alperes hamis dokumentációt szolgáltatott, illetve a díjfizetés alapjául szolgáló technológia nem állt a szakértő rendelkezésére. A szakértő elfogultan járt el, ami sérti a fegyveregyenlőség követelményét, továbbá saját bevallása szerint nem vette figyelembe a teljes peranyagot. Az ítéletek indokolásaiból nem derül ki, hogy a bíróságok miért nem fogadták el az indítványozó érvelését, illetve miért fogadták el a szakértő által előadottakat. A törvényszék helytelenül állapította meg az ügy tényeit, tévesen állapította meg a bizonyítási terhet, illetve nem azt rendelte ki szakértőként, akit az irányadó jogszabályok alapján ki kellett volna.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog megsértését eredményezte az, hogy a fentebb bemutatott jogsértéseket az ítéltábla, illetve a Kúria nem orvosolták. Az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga pedig azáltal sérült, hogy azt a találmányt (technológiát), amelynek kidolgozásában részt vett, az alperes díjfizetés nélkül használja.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra. E vizsgálat során az alábbi következtetésekre jutott.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült. Az indítvány végső soron nem irányul egyéb, mint a rendes bíróságok ténymegállapításának és jogértelmezésének a megváltoztatására. Az Alkotmánybíróság azonban ettől mindig következetesen tartózkodott. A tényállás megállapítása és a jogszabályok értelmezése ugyanis a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők mellett újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságok-

tól. A Fővárosi Törvényszék megjelölte ítéletében, mely kérdéseket kell eldönteni a jogvitában, e körben a döntéseit megindokolta, ennek megfelelően számot adott arról, miért látta indokoltnak a szakértő kirendelését, illetve miért tekintette a per szempontjából elegendőnek a szakértő véleményét. Az Alkotmánybíróságnak nem hatásköre a szakértő kirendelésének indokoltságát felülbíralata, ahogyan az sem, hogy felülvizsgálja, milyen technológiákat alkalmaznak az alperes, illetve az alperes által közvetítetten harmadik személyek üzemeiben. Sem az a tény, hogy az indítványozóra nézve kedvezőtlen eredmény született, sem az indítványozó által előrevetített – és a pusztá spekuláción túl érdemben alá nem támasztott – negatív következmények önmagukban nem vetnek fel szükségszerűen alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.

- [12] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. A jogorvoslat biztosításának követelménye az érdemi határozatokra vonatkozik. Annak vizsgálata során, hogy mely döntés minősül ilyennek, a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {ennek áttekintéséhez lásd: 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}. A jogorvoslathoz való jog az Alaptörvény 28. cikkéből következően a jogalkalmazó szerveket is kötelezi {lásd pl.: 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [38]}. Az indítványozó a jelen ügyben élt a törvényben biztosított rendes és rendkívüli jogorvoslati lehetőségekkel, fellebbezését az ítéletábra érdemben elbírálta, a felülvizsgálati kérelmet – annak keretei között – a Kúria ugyancsak elbírálta, és mindkét jogorvoslati fórum indokát adta annak, miért ítélte jogszerűnek a törvényszéki ítéletet. Önmagában annak ténye, hogy a jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező szerv nem tartotta megalapozottnak a jogorvoslatot kérelmező által előadottakat, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét, az erre alapított indítványelem pedig nem vizsgálható érdemben az Abtv. 29. §-a alapján.
- [13] A tulajdonhoz való alapvető jog sérelme az alkotmányjogi panaszban előadottak alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme megállapíthatóságának függvényében állapítható meg. Az Alkotmánybíróság nem észlelt olyan körülményt, amely a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alapján a panasz befogadását indokolná, ebből kifolyólag a tulajdonhoz való jog sérelmének kérdésében sem tartja befogadhatónak a panaszt.
- [14] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. október 22.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/739/2019.

